

Gümnaasiumi koolieksami eristus kiri

Narva Vanalinna Riigikool

1. Eksami üldandmed

1.1. Eksami eesmärk:

- Hinnata õpilaste riiklikus õppekavas määratletud õpitulemuste saavutatust loodus-, sotsiaal- ja kooli õppesuuna ainetes
- Saada tagasisidet õppeprotsessi tulemuslikkusest ja RÕK ning kooli õppekavade täitmisest
- Võimaldada koolil ja õpilasel saada objektiivsem pilt õpitulemustest
- Saada alus õpilase gümnaasiumi lõpetamisotsuse tegemiseks

1.2. Eksami sihtrühm:

NVRK 12. klassi lõpetajad, kes on läbinud RÕK-is ja KOK-is ette nähtud kohustuslikud kursused.

1.2.1. Eksamist vabastamise tingimused:

Kui õpilast on hinnatud gümnaasiumi vältel kõikides õppeainetes kõikides kursustes hindegas „väga hea“, „hea“ või „arvestatud“ (väljaarvatud riigieksami ained: eesti keel, matemaatika, inglise keel, vene keel), siis on ta eksami sooritamiseks tema omal soovil vabastatud.

Koolieksamihinde määramisel arvestatakse eksamiainete kokkuvõtivate hinnete keskmist väärtust. Eksamiained on saksa keel, bioloogia, loodusgeograafia, keemia, füüsika, ajalugu, inimgeograafia, ühiskonnaõpetus, inimeseõpetus.

Avaldus koolieksamist vabastamise kohta esitatakse direktori nimele iga aasta 1. maiks.

1.3. Eksamil nõutud teadmiste ja oskuste tase:

Eksamil nõutud teadmised ja oskused on määratletud kooli õppekava vastavate kursuste õpitulemustes.

2. Eksami ülesehitus

2.1. Eksami vorm: kirjalik

2.1.1. Eksami ajaline kestus: 180 minutit : I osa – 60 min – keelte õppesuuna eksam: saksa keel

sisekaitse õppesuuna eksam: essee
eesti keeles

vahetund – 10 min

II osa – 60 min – loodusained: keemia, füüsika,
loodusgeograafia, bioloogia

vahetund – 10 min

III osa – 60 min – sotsiaalsained: inimgeograafia, ajalugu, ühiskonnaõpetus, inimeseõpetus

(Koolieksami õppeained, vastutavad õpetajad ning soovituslikud materjalid eksamiks ettevalmistumisel määratakse direktori käskkirjaga iga aasta 31. jaanuariks)

2.1.2.Eksami toimumise periood: 28.05. – 01.06. ka. (kuupäev määratakse direktori käskkirjaga)

2.1.3.Korduseksami toimumise periood:08.06. – 12.06. ka. (kuupäev määratakse direktori käskkirjaga)

2.1.4.Eksamitöö punktide kogusumma: 40 punkti

2.1.5.Eksamiosade punktide summa: suunaga seotud õppeaine – 20 punkti

loodusained – 10 punkti

sotsiaalsained – 10 punkti

2.1.6.Eksamiosade osakaal (iga osa eraldi)

Õppesuund	Suunaga seotud õppeaine: saksa keel 50%	Loodusained: 2 õppeainet 25%	Sotsiaalsained: 2 õppeainet 25%
Keeltesuund	Saksa keel – lugemisülesanded Essee eesti keeles (200 sõna) – määratud teemal essee kirjutamine	Ühest õppeainest – 5 küsimust Kokku:10 küsimust	Ühest õppeainest – 4 küsimust Kokku:8 küsimust

2.2 Iga eksami osa kohta eraldi selle ülesehitus, vorm ja korraldus sh

2.2.1. osa eesmärk

2.2.1.1.Suunaga seotud õppeaine eksamiosa eesmärk

Saksa keel

- suunata õpilast mõistma ja kasutama B-1 taseme sõnavara
- suunata õpilast lugemisel kasutama erinevaid lugemis-strateegiaid (üldlugemine, valiklugemine)

Essee eesti keeles

- suunata õpilast väljendama ennast kirjalikus suhtluses selgelt, eesmärgipäraselt ja üldkirjakeele normide järgi
- suunata õpilast kasutama sisekaitse suunaga seotud sõnavara ja esseele iseloomulikke täpset ja isikupärast stiili (kujundlikkust, suhtumist väljendavaid sõnu, mõisteid ja andmeid)

2.2.1.2. Loodusainete eksamiosa eesmärk

- saada probleemide lahendamise kaudu tervikülevaate elu mitmekesisuse, organismide ehituse ja talitluse, pärilikkuse, evolutsiooni ja ökoloogia ning keskkonnakaitse ja rakendusbioloogia põhiprintsiipidest
- kujundada õpilastel arusaam Maast kui terviksüsteemist, looduses ja ühiskonnas esinevatest protsessidest, nende ruumilisest levikust ning vastastikutest seostest
- õppida tundma keskkonna ja inimtegevuse vastastikusi seoseid, kujundada säästlikku eluviisi, looduslikku ja kultuurilist mitmekesisust ning kodanikuaktiivsust väärtustavad hoiakud
- taotleda õpilaste loodusainete alaste teadmiste ja loodusteadusliku maailmapildi avardumist
- saada ülevaade protsesside põhilistest seaduspärasustest, seostest erinevate nähtuste ja seaduspärasuste vahel
- käsitleda nähtusi süsteemselt, taotledes terviklikku ettekujutust loodusainetest

2.2.1.3. Sotsiaalainete eksamiosa eesmärk

- suunata õpilasi analüüsima ja mõistma maailma
- omandada kultuuriruumis orienteerumiseks vajalikke teadmisi oma kodukoha ja maailma minevikust ja kultuuripärandist ning erinevatest väärtussüsteemidest.
- suunata õpilast teadvustama, analüüsima, kriitiliselt hindama ja tõlgendama minevikus aset leidnud sündmusi ja protsesse, nende omavahelisi seoseid ja seoseid tänapäevaga
- aidata kaasa õpilaste sotsiaalses elus vajalike toimetulekuoskuste arengule, mille elluviimiseks kujundatakse õpilastes terviklikku isiksust, sotsiaalset kompetentsust, terviseteadlikkust ning üldinimlikke väärtusi nagu ausus, hoolivus, sallivus, vastutustunne ja õiglus
- luua eeldused kodanikuidentiteedi ja ühiskonna sidususe tugevnemiseks, aktiivse kodaniku kujunemiseks, toetada dialoogivõime ja respekti kujunemist maailma

erinevalt mõistvate inimeste vahel, samuti õpilase enese teadlikkust maailmavaatelistes küsimustes

- omandada arusaamised looduses ja ühiskonnas esinevatest nähtustest ja protsessidest, nende ruumilisest levikust ning vastastikustest seostest

2.2.2. iga osa kontrollitavad oskused

2.2.2.1. Suunaga seotud õppeaine kontrollivad oskused: saksa keel.

SAKSA KEEL

Õpilane oskab:

- lugeda üldkasutatava sõnavaraga lühikesi tavatekste (nt kuulutused, kirjad, uudised, eeskirjad)
- leida tekstis sisalduvat infot
- aru saada teksti mõttest
- kirjutada vastavalt saksa keele ortograafia nõuetele (B-1 taseme raames)

ESSEE EESTI KEELES

Õpilane oskab:

- kirjutada analüüsivat esseed
- oskab veenvalt ja selgelt argumenteerida ning kaitsta oma seisukohti
- kirjutada vastavalt eesti keele ortograafia nõuetele

2.2.2.2. Loodusainete kontrollivad oskused:keemia, füüsika.

KEEMIA

Õpilane oskab:

- rakendada süstemaatilise nomenklatuuri põhimõtteid lihtsaimate orgaaniliste ühendite puhul (koostab valemi põhjal nimetuse ja nimetuse põhjal struktuurivalemi);
- tuua lihtsamaid näiteid õpitud ühendiklasside kohta struktuurivalemite kujul;
- selgitada nende reaktsioonide kui pöörduvate protsesside praktilise kasutamise probleeme: saagise suurendamine, protsessi kiirendamine (nt katalüüsi abil), tootmise majanduslikud aspektid;
- analüüsida ionidevaheliste reaktsioonide kulgemise tingimusi vesilahustes ning koostada vastavaid reaktsioonivõrrandeid (molekulaarsel ja ioonsel kujul);

- teha lahuste koostise arvutusi (lahustunud aine hulga, lahuse ruumala ja lahuse molaarse kontsentratsiooni vahelise seose alusel); teha arvutustulemuste põhjal järeldusi ning otsustusi;
- lahendada reaktsioonivõrranditel põhinevaid arvutusülesandeid, arvestades lähteainetes esinevaid lisandeid, reaktsiooni saagist ja kadu; põhjendada lahenduskäiku loogiliselt ning teha arvutustulemuste põhjal järeldusi ja otsustusi.

FÜÜSIKA

Õpilane teab:

- rahvusvaheliste mõõtühikute süsteemi(SI) põhisuurusi ning nende mõõtühikuid ning teab seda, et teiste füüsikaliste suuruste ühikud on väljendatavad põhisuuruste ühikute kaudu.
- skalaarsete ja vektoriaalsete suuruste erinevust ning oskab tuua nende kohta näited.
- Rakendada skalaarsete suuruste algebraalase liitmise/lahutamise ning vektorsuuruste vektoriaalse liitmise/lahutamise reegleid
- kasutada mõistet kiirendus ja teab, et see iseloomustab keha liikumisoleku muutumist.
- seletada ja rakendada Newtoni II seadust
- avada tavakeele sõnadega järgmiste mõistete sisu: energia, kineetiline ja potentsiaalne energia
- milles seisneb väljade puhul kehtiv superpositsiooni printsiip.
- nimetada nähtuste ühtlast sirgjoonelist liikumist, ühtlaselt kiirenevat sirgjoonelist liikumist
- ja rakendab gravitatsiooni seadust
- elektrivälja tugevuse mõistet
- kasutada probleemi lahendamisel Kuloni seadust
- joonistada elektristaatilise välja E-vektori
- kasutada valguse murdumisseadust
- määrata graafikutelt isoprotsesside parameetreid
- kirjeldada tähtsamaid tuumareaktsioone, rõhutades massiarvu ja laenguarvu jäävuse seaduste kehtivust tuumareaktsioonides.

BIOLOOGIA

Õpilane oskab:

- seostada eluslooduse organiseerituse tasemeid elu tunnustega ning kirjeldada neid uurivaid bioloogiateadusi ja elukutseid;

- võrrelda elus- ja eluta looduse keemilist koostist ning seostada süsivesikute, lipiidide ja valkude ehitust nende ülesannetega; võrrelda DNA ja RNA ehitust ning ülesandeid ja analüüsida DNA, RNA ning valkude osa päriliku info avaldumises;
- seostada loomaraku osade ehitust nende talitlusega ning võrrelda looma-, taime- ja seeneraku ehitust ja eristada neid mikrofotodel ja joonistel;
- koostada ning analüüsida skemaatilisi jooniseid ja mõistekaarte fotosünteesi seostest biosfääriga ning väärtustada fotosünteesi tähtsust taimedele, teistele organismidele ning kogu biosfäärile;
- hinnata sugulise ja mittesugulise paljunemise tulemust ning olulisust; võrrelda inimese spermatogeneesi ja ovogeneesi ning analüüsida erinevuste põhjusi;
- lahendada geneetikaülesandeid Mendeli seadusest, AB0- ja reesusüsteemi vererühmadest ning suguliitelisest pärandumisest;
- koostada ning analüüsida skemaatilisi jooniseid ja mõistekaarte toitumissuhetest ökosüsteemis ning hinnata ökoloogiliste tegurite mõju ökoloogilise tasakaalu muutumisele

LOODUSGEOGRAAFIA

Õpilane oskab:

- võrrelda toimuvaid geoloogilisi protsesse laamade liikumise piirkonnas;
- nimetada maailma metsarikkamaid piirkondi/riike; iseloomustada üldjoontes peamisi metsatüüpe;
- nimetada kliimat kujundavaid tegureid ning analüüsida nende mõju etteantud koha kliima kujunemisel;
- iseloomustada põllumajanduse arengut ja paigutust mõjutavaid tegureid;
- nimetada erinevaid energiaressusse ning selgitada nende kasutamise eeliseid ja puudusi, sealhulgas ka keskkonnaprobleeme.

2.2.2.3. Sotsiaalainete kontrollivad oskused: inimgeograafia, ajalugu.

INIMGEOGRAAFIA

Õpilane:

- teab riikide arengutaset iseloomustavaid näitajaid, võrdleb riike arengutaseme põhjal ja analüüsib erineva arengutaseme põhjusi; oskab iseloomustada ja võrrelda kaartide ning statistiliste andmete abil riike.

- teab peamisi majandusorganisatsioone (WTO, Maailmapank, EL, NAFTA, ASEAN, OPEC), nende tegevusvaldkondi ja rolli maailmamajanduses.
- teab Euroopa Liidu riike
- oskab selgitada eri riikide näidetega rahvastikupoliitikat ja selle vajalikkust

AJALUGU

Õpilane teab:

- külma sõja põhjusi ja kujunemist ning avaldumisvorme;
- külma sõja kriiside tekkimise põhjusi ning osaliste taotlusi ja tulemusi;
- rahvusvahelist olukorda külma sõja ajal;
- ja kasutab kontekstis teemaga seonduvaid mõisteid;
- demokraatlike riikide arengu põhijooni;
- kommunistliku süsteemi kujunemislugu ja põhijooni;
- NSVLi ühiskonnaelu arengut ja analüüsib kommunistliku süsteemi kriiside põhjusi ja tagajärgi;

INIMESEÕPETUS

Õpilane oskab:

- kirjeldada perekonna ja peresuhete muutumist aegade vältel ning analüüsida perekonna funktsioone indiviidi ja ühiskonna seisukohast
- kirjeldada armastuse olemust, võttes aluseks armastuse liigituse
- analüüsida registreeritud ja vabaabieli võimalikke eeliseid ning puudusi ning nimetada abielusuhetest tulenevaid õigusi ja kohustusi;
- nimetada tõhusaid meetodeid, mis aitavad planeerida rasedust soovitud ajal ning planeerimata rasedusega kaasnevaid valikuid ja neid mõjutavaid tegureid;
- kirjeldada vanemlust, lapse ja vanema vahelise kiindumussuhte olemust ning vanemate mõju selle kujunemisele;
- kirjeldada lapsevanemaks olemist, lähtudes selle komponentidest ning analüüsida vanemate kasvatustiile, lähtudes lapse arengu toetamisest kodukasvatases.

ÜHISKONNAÕPETUS

Õpilane oskab:

- kasutada kontekstis mõisteid nüüdisühiskond, tööstusühiskond, postindustriaalne ühiskond, infoühiskond, heaoluühiskond, siirdeühiskond, kodanikuühiskond, avalik, äri- ja mittetulundussektor, ühiskonna jätkusuutlikkus, riik, demokraatia, diktatuur, totalitarism, autoritarism, unitaarriik, föderatsioon, konföderatsioon, parlamentarism, presidentialism, poolpresidentialism, õigusriik, avalik haldus, seadusandlik võim, opositsioon, koalitsioon, fraktsioon, täidesaatev võim, koalitsioonivalitsus, enamus- ja vähemusvalitsus, riigipea, kohtuvõim, Euroopa Inimõiguste Kohus, õiguskantsler; bürokraatia, korrupsioon, riigikontroll, regionaalpoliitika, kohalik võim, ideoloogia, liberalism, konservatism, sotsiaaldemokraatia, vasakpoolsus, parempoolsus, tsentrism, erakond, sotsiaalne liikumine. Euroopa Liit, Euroopa Parlament, Euroopa Liidu Ministrite Nõukogu, Euroopa Komisjon, Euroopa Ülemkogu, Euroopa Kohus
- iseloomustada poliitilisi ideoloogiaid ja kujundada oma põhjendatud eelistused;
- iseloomustada demokraatliku valitsemiskorralduse toimemehhanisme Eestis ning Euroopa Liidus ja valitsemises osalemise võimalusi;
- kasutada kontekstis mõisteid; turumajandus, segamajandus, SKT, inflatsioon, tarbijahinnaindeks, import, eksport, toll, Euroopa ühisturg, euro, proportsionaalne ja progressiivne tulumaksusüsteem, otsene ja kaudne maks, riiklik ja kohalik maks, varimajandus, ümbrikupalk, tööturg, tööandja, töövõtja, tööhõive, tööpuudus, tööjõupuudus, aktiivsed ja passiivsed tööturumeetodid, heitunu, innovatsioon, tööstusomand, autoriõigus;
- iseloomustada nüüdismaailma põhiprobleeme ja arengutendentse;

3. Eksamitöö hindamine, tulemuste apelleerimine ja korduseksami korraldamine.

3.1 Eksamitööd koostavad ja hindavad kooli direktori käskkirjaga moodustatud vähemalt kolmeliikmilised eksamikomisjonid, kuhu kuuluvad sotsiaal- ja loodusainete ning kooli õppesuundadega seotud õpetajad.

3.2 Eksamit hinnatakse hindamisjuhendi alusel, mille koostavad vastavate ainete õpetajad. Hindamisjuhendis tuuakse ära eksami läbiviimise põhimõtted, eksamiks ettenähtud aeg, hindamiskriteeriumid ja punktiskaala ning soovituslikud materjalid eksamiks valmistumisel. (Lisa 1.)

3.3 Eksamitulemusi on võimalik apelleerida kolme päeva jooksul alates eksamitulemuste teatamisest, esitades selleks kooli direktorile kirjaliku avalduse.

3.4 Korraliselt eksamilt puudunud või selle mittesooritanud õpilased saavad sooritada korduseksami, mis viiakse läbi üldjuhul samal õppeaastal ning mille koostab eksamikomisjon.

4. Soovituslikud materjalideksamiks ettevalmistumisel

-õpikud

-kogumikud

-e-õppe keskkond

-Internet ja meedia

-täiendõppevahendid

(Soovituslikud materjalidksamiks ettevalmistusel esitavad aineõpetjad iga aasta 1. detsembriks õppealajuhatajale)

Lisa 1.

Hindamise läbiviimine ehk hindamisprotsessi kirjeldus

Eksamitöö osasid hindavad oma valdkonna õpetajad.

Eriarvamused hindamisel otsustab ainekomisjoni esimees.

Antud hindamisjuhend on mugandatud kooli küpsuseksami hindamiseks seoses sellega, et eksam koosneb 5 õppeaine osast. Eksam loetakse sooritatuks, kui gümnaasiumi lõpetajal on saadud vähemalt 30 punkti 100 punktist.

Tervet eksamitööd hinnatakse järgmise hindamisskaala alusel:

„5“ – 35 – 40 punkti (87,5% – 100%)

„4“ – 25 – 34 punkti (62,5% - 85%)

„3“ – 12 – 24 punkti (30% - 60%)

„2“ – 5 – 11 punkti (12,5% - 27.5%)

„1“ – 0 – 4 punkti (0% - 10%)